

Sygn. akt I ACo 73/16

POSTANOWIENIE

Dnia 28 kwietnia 2017 roku

Sąd Apelacyjny w Krakowie, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Wojciech Kościółek (spr)

Sędziowie: SSA Grzegorz Kręzolek

SSA Marek Boniecki

po rozpoznaniu w dniu 28 kwietnia 2017 roku w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa J. S.

przeciwko M. W. i G. W.

o zapłatę

toczącej się przed Sądem Rejonowym dla Krakowa-Krowodrzy w Krakowie pod sygn. akt I C 875/10/K

na skutek wniosku pozwanej M. W. o wyłączenie sędziów Sądu Rejonowego dla Krakowa-Krowodrzy w Krakowie, Sądu Rejonowego dla Krakowa-Nowej Huty w Krakowie, Sądu Rejonowego dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie, Sądu Rejonowego dla Krakowa-Podgórze w Krakowie oraz Sądu Okręgowego w Krakowie

a nadto sędziów Sądu Apelacyjnego w Krakowie w osobach SSA A. B. i SSA B. G. oraz w przedmiocie zażalenia pozwanej na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 20 lutego 2017r. sygn.. akt I A Co 73/16

postanawia:

- 1. umorzyć postępowanie zażaleniowe;***
- 2. umorzyć postępowanie o wyłączenie SSA B. G. i SSA A. B.***
- 3. umorzyć postępowanie o wyłączenie sędziów SSO A. R., SSO I. F., SSO D. P., SSA B. B., SSA P. C., SWSA M. Ł., SSA B. K., SSO B. P., SSO B. A., SSO W. K.;***
- 4. oddalić wniosek o wyłączenie sędziów orzekających w Sądzie Okręgowym w Krakowie;***
- 5. w pozostałym zakresie wniosek przekazać do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Krakowie.***

SSA Grzegorz Kręzolek SSA Wojciech Kościółek SSA Marek Boniecki.

Sygn. akt I ACo 73/16

UZASADNIENIE

Pozwana M. W. w kwietniu 2016r.. wniosła o wyłączenie od rozpoznania sprawy - z powództwa J. S. o zapłatę - wskazanych z imienia i nazwiska sędziów orzekających we wszystkich Sądach Rejonowych w Krakowie oraz w Sądzie Okręgowym w Krakowie. W uzasadnieniu wniosku podała, że niniejsze postępowanie jest kolejną z serii spraw przeciw niej, w której Sąd Rejonowy dla Krakowa-Krowodrzy w Krakowie wchodzi w rolę strony, niesymetrycznie traktując

strony postępowania i dzięki temu zapewniając sędziemu określone korzyści zawodowe. Pozwana wskazała, że podejmowane w opisanej sprawie eksmisyjnej czynności świadczą o dowolnym manipulowaniu sprawami i zagrażają jej słusznym interesom.

W okresie do dnia 24 października 2016r. zbierane były oświadczenia od sędziów, zaś w dniu 26 października 2016r. Prezes Sądu Okręgowego w Krakowie przedstawił akta Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie.

W dniu 2 listopada 2016r. wyznaczono termin posiedzenia Sądu Apelacyjnego w Krakowie celem rozpoznania wniosku na dzień 29 grudnia 2016r.

W dniu 27 grudnia 2016r. pozwana złożyła wniosek o wyłączenie sędziów orzekających w składzie sądu na posiedzeniu w dniu 29 grudnia 2016r. Wobec treści wniosku posiedzenie odroczone wyznaczając termin posiedzenia na 20 lutego 2017r. , kiedy rozpoznano wniosek pozwanej z 27 grudnia 2016r.

W dniu 3 kwietnia 2017r. pozwana złożyła zażalenie na postanowienie z dnia 20 lutego 2017r. domagając się wyłączenia SSA A. K. B. od rozpoznania sprawy.

Pomimo wezwania z dnia 7 kwietnia 2017r.. pozwana nie uzupełniła braku formalnego zażalenia, natomiast w związku z wyznaczonym terminem posiedzenia na dzień 25 kwietnia 2017r. złożyła ponowny wniosek o wyłączenie SSA B. G.i SSA A. B.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje;

Celem postępowania o wyłączenie sędziego nie jest rozstrzygnięcie istoty sporu łączącego strony (wyrażająca się w zastosowaniu prawa materialnego w relacji do ustalonego stanu faktycznego sprawy), lecz zagadnienie ustrojowe wynikające z konstytucyjnej gwarancji rozpoznania sprawy przez niezawisłego sędziego działającego w ramach niezależnego sądu. Jego gwarancyjny charakter i jednocześnie pomocniczy dla sprawy merytorycznej wszczętej w sądzie obejmującym znaczącą grupę sędziów, orzekających w ramach podziałów czynności w różnych wydziałach i o różnym zakresie obowiązków orzeczniczych, ze swej istoty obejmować może wyłącznie te osoby, które w merytorycznej sprawie posiadają uprawnienia do jej prowadzenia. Powyższy środek prawny nie posiada zatem u swych podstaw aksjologicznych założenia umożliwiającego stronie wydłużania przebiegu postępowania przez objęcie wnioskiem sędziów nie orzekających we właściwym dla rozpoznania sprawy sądzie, a nawet sędziów nie związanych z prowadzoną sprawą.

Zwrócenie uwagi na powyższe posiada znaczenie z uwagi na dwie okoliczności .

Po pierwsze w granicach zainteresowania pozwanej - składającej wniosek o wyłączenie sędziów z generalnych przyczyn wskazanych we wniosku - mogli pozostawać wyłącznie sędziowie wydziału, w którym prowadzonej jest postępowanie, a co najwyżej sędziowie tego sądu. Żadna bowiem faktyczna, jak i prawna okoliczność nie wskazywała, by na tym etapie postępowania w kręgu osób mogących rozstrzygać zawisły przed sądem spór mogli pozostawać sędziowie innych sądów rejonowych z siedzibą w K..

Po drugie uwzględniając granice przedmiotowe wniosku o wyłączenie sędziego w sądzie okręgowym, jako przełożonym, które jedynie pośrednio łączą się z istotą sprawy macierzystej, to wniosek ów dotyczyć mógłby tych sędziów, którzy również z racji pełnionych obowiązków orzeczniczych mogliby rozpoznawać sprawę co do jej istoty, chyba, że w stosunku do innych sędziów spoza wydziału i z racji dokonania im przydziału sprawy, poza zakresem ich stałych powinności zawodowych, istniałyby indywidualne podstawy dla uznania podejrzenia o braku bezstronności.

Procedura cywilna nie zna bowiem instytucji wyłączenia sądu, lecz orzekającego sędziego w sprawie merytorycznej.

W tym kontekście – pozostawiając na marginesie kwestie związane z istotą samego wniosku – uznał Sąd Apelacyjny, że przyjęta przez pozwaną forma i zakres czynności procesowej stanowi nadużycie prawa procesowego. Nie ma żadnych racjonalnych podstaw, by uznawać za usprawiedliwione żądania wyłączenia sędziów, którzy nie pozostają w realnym

zawodowym związku ze sprawą, w której procesową rolą wnioskodawczyni jest rola pozwanej. Stąd też wnioski o wyłączenie sędziów Sądu Okręgowego w ich znaczącej części (związane z sędziami nie orzekającymi w wydziałach cywilnych) nie posiadały żadnego uzasadnienia, zwłaszcza w sytuacji wieloosobowej obsady sędziowskiej w wydziałach cywilnych i przy skonstruowanej przez wnioskodawczynię podstawie wniosku o wyłączenie sędziów. Twierdzenie bowiem, że - sięgającą znaczną wartość - grupę sędziów sądu okręgowego łączy tożsama sytuacja faktyczna dla braku ich bezstronności w rozpoznaniu jednostkowej sprawy jest pozbawione racjonalnych podstaw.

Stosownie do art. 52 § 1 k.p.c. o wyłączeniu sędziego rozstrzyga sąd, w którym sprawa się toczy, a gdyby sąd ten nie mógł wydać postanowienia z powodu braku dostatecznej liczby sędziów - sąd nad nim przełożony. Sąd Apelacyjny w Krakowie jest sądem przełożonym nad Sądem Okręgowym w Krakowie (w rozumieniu art. 52 § 1 k.p.c.) i w odniesieniu wyłącznie do sędziów orzekających w tym właśnie Sądzie jest właściwy kompetencyjnie do rozpoznania wniosku pozwanej.

W tym zakresie należy zaznaczyć, że w odniesieniu do kilkorga sędziów orzekających w Sądzie Okręgowym w Krakowie postępowanie należy umorzyć. Wskazać należy, iż na obecnym etapie postępowania sędziowie ci nawet potencjalnie nie mogą zostać wyznaczeni do orzekania w niniejszej sprawie z racji delegowania ich do innych czynności, bądź też z uwagi na przejście w stan spoczynku albo do pracy w innych sądach.. W odniesieniu do wymienionych sędziów należało umorzyć postępowanie jako bezprzedmiotowe na podstawie art. 355 § 1 k.p.c.

Taką samą decyzję podjęto w przedmiocie zażalenia pozwanej na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 20 lutego 2017r. W szczególności pozwana po wniesieniu zażalenia ponowiła swój wniosek o wyłączenie SSA A. B.i rozszerzyła o osobę SSA B. G.w kolejnym piśmie procesowym. I jakkolwiek skutkiem tego wniosku jest konieczność wyznaczenia kolejnego składu sądu dla rozpoznania ostatniego wniosku, to w warunkach, w których efektem czynności procesowej pozwanej stało się odsunięcie obu sędziów od rozstrzygania wniosku o wyłączenie, to z racji przedłużającego się toku tego akcesoryjnego postępowania uznano brak potrzeby wydawania postanowienia w przedmiocie zażalenia oraz w przedmiocie wyłączenia obu wskazanych sędziów sądu apelacyjnego (skoro ci nie uczestniczą w posiedzeniu). Akceptacja dla dotychczasowych praktyk procesowych pozwanej nie tylko zagraża biegowi tego postępowania, lecz nade wszystko zagraża ogólnemu dobru związanemu z powagą sądu.

Odnoszący się do pozostałych sędziów orzekających w Sądzie Okręgowym w Krakowie wniosek pozwanej podlega oddaleniu. Sytuacje, gdy ze względu na związek z przedmiotem bądź podmiotami postępowania sędzia nie powinien brać udziału w sprawie, regulują art. 48 k.p.c. i art. 49 k.p.c. Artykuł 48 k.p.c. określa enumeratywnie przesłanki wyłączenia sędziego z mocy ustawy, zaś art. 49 k.p.c. stanowi, że niezależnie od przyczyn wymienionych w art. 48 k.p.c., sąd wyłącza sędziego na jego żądanie lub na wniosek strony, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego w danej sprawie.

W świetle art. 49 k.p.c. podstawą wyłączenia sędziego mogą stać się nie tylko stosunki o charakterze osobistym, to jednak w orzecznictwie powszechnie przyjmuje się, iż instytucja wyłączenia sędziego na wniosek związana jest nie z wystąpieniem jakiegokolwiek wątpliwości co do bezstronności sędziego rozpoznającego sprawę, ale z ujawnieniem się wątpliwości obiektywnie uzasadnionych – przyjęcie odmiennego stanowiska prowadziłoby do sytuacji, w której samo złożenie przez stronę opartego na art. 49 k.p.c. wniosku oznaczałoby konieczność każdorazowej zmiany składu orzekającego. Odczucie strony, co do tych wątpliwości, musi być uzasadnione w okolicznościach danej sprawy, a ciężar uprawdopodobnienia wystąpienia takich okoliczności spoczywa na stronie wnoszącej o wyłączenie sędziego. Samo zatem subiektywne przeświadczenie tej strony o negatywnym nastawieniu sędziego do niej nie uzasadnia jego wyłączenia. W stosunku do żadnego z pozostałych (nie wymienionych w zakresie umorzonego postępowania) sędziów Sądu Okręgowego w Krakowie, których dotyczy wnioski, nie zachodzą okoliczności, które mogłyby wywołać wątpliwości, co do ich bezstronności. Sama pozwana – na której ciążył ciężar uprawdopodobnienia przesłanki, o której mowa w art. 49 k.p.c. – wskazuje jedynie, iż domaga się wyłączenia sędziów z uwagi na występujące jej zdaniem powiązania pomiędzy pracownikami sądów, a powodem oraz komornikiem D. U., oraz z tego, że jest traktowana przez sądy w sposób podrzędny.

Podstawa wniosków pozwanej nie przemawia za wyłączeniem od orzekania sędziów Sądu Okręgowego w opisanej sprawie, zwłaszcza w świetle oświadczeń złożonych przez sędziów. Wnioski pozwanej oparte są na jej subiektywnym przekonaniu, niepopartym żadnymi weryfikowalnymi okolicznościami. Twierdzenia pozwanej o „wyłudzeniu orzeczenia” uznać należy za gołosłowne i niewiarygodne – tym bardziej, że wszyscy sędziowie, co do których czynione są niniejsze rozważania, oświadczyli iż nie są im znane żadne okoliczności, które uzasadniałyby wniosek o istnieniu okoliczności, które mogłyby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do ich bezstronności.

Nie ma zatem podstaw dla uwzględnienia wniosku pozwanej o wyłączenie sędziów orzekających w Sądzie Okręgowym w Krakowie, co do których nie umorzono postępowania wywołanego wnioskiem.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny postanowił jak sentencji, na zasadzie art. 49 k.p.c. a contrario.

Konsekwencją stwierdzenia braku podstaw dla wyłączenia sędziów Sądu Okręgowego jest przekazanie temu Sądowi dalszych wniosków pozwanej, a dotyczących żądania wyłączenia od rozpoznania niniejszej sprawy sędziów orzekających w Sądzie Rejonowym dla Krakowa-Krowodrzy w Krakowie, Sądzie Rejonowym dla Krakowa-Podgórze w Krakowie, Sądzie Rejonowym dla Krakowa-Nowej Huty w Krakowie oraz w Sądzie Rejonowym dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie.

SSA Marek Boniecki SSA Wojciech Kościółek SSA Grzegorz Krężolek